בס"ד

תולדותיהם של צדיקים

שביבי אורה מתהלוכות חייו הסוערים
של האי גאון וצדיק רבינו בעל
'להורות נתן'
זי"ע ועכ"י

גליון י"ט, כ"ה מרחשון תשפ"ז

העורך: יעקב שמעון (ב"ר עקיבא) געשטעטנער

בס"ד

קשר עליון

של רבינו ה"להורות נתן" זי"ע
עם גדולי ישראל זצ"ל

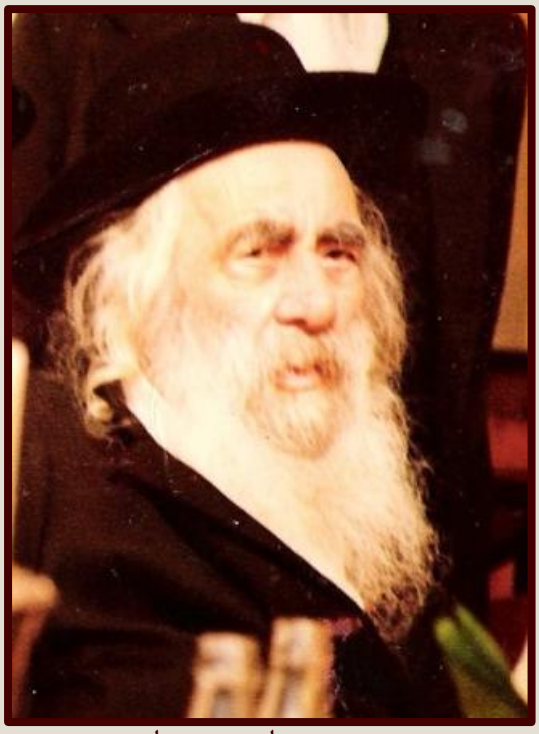
הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל

נולד בשנת תרנ"ט – נלב"ע כ"ג אב תשמ"ה

כידוע שררה הערצה נפלאה בין רבינו זי"ע לבין הגאון הסטייפלער זצ"ל, ואביא כאן כמה ענינים שהיו בין שני אלו גדולי עולם.

סיפר הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל שכאשר הגיע רבינו זי"ע לכהן כרב בשיכון 'אגודת ישראל' הסמוכה לרחוב רשב"ם, רמז לו אביו הסטייפלער זי"ע, שיעלה אל הרב החדש לתהות על קנקנו. ואכן רבינו עלה אליו ושאל אותו כמה שאלות, ורבינו זי"ע ענה על כל השאלות בטוב טעם ודעת.

אבל היה 'תקלה' קטנה. שהגר"ח קנייבסקי זצ"ל רצה לבוא בעילום שם, ולא רצה שהרב החדש – רבינו זי"ע יידע מי הוא השואל, אבל רבינו שכבר שמע עליו, מיד תפס מי השואל.

וכאשר חזר הגר"ח קנייבסקי מביקורו אצל רבינו זי"ע, הלך אל אביו הסטייפלער זי"ע ואמר "דער איד ווייסט אלעס – היהודי הזה יודע הכל".

ומאז שהיה הגר"ח אצל רבינו, היה אביו הסטייפלער מפנה הרבה פעמים בשאלות הלכתיות אל רבינו זי"ע וסומך על דבריו, כמו שהעידו הרבה יהודים בעת ה'שבעה' על פטירת רבינו זי"ע. (תודתי למערכת "דברי שי"ח).

*

באחד הימים בעת לימודו של הסטייפלער זי"ע, הוא נצרך לשו"ת 'יהודה יעלה'.

ואז הסטייפלער אמר 'מסתמא הרב גשטטנר יש לו" וביקש מבנו הגר"ח - לך ותביא לי את הספר.

הגר"ח עלה ודפק על הדלת וכשפתחו אמר "בבקשה אם אפשר לקבל את השו"ת יהודה יעלה, אבא מבקש זאת", רבינו זי"ע עלה על סולם, הוציא את הספר מן המדף, החתים אותו בחותמת שלו, ונתן להגר"ח את הספר, וכבר למחרת החזירו את הספר לבעליו. (תודתי למערכת "דברי שי"ח).

*

בס"ד

לפני יותר מחמישים שנה כשהיה בחירות לראשות עיריית בני ברק והיה חשש שהחופשיים יקבלו את ראשות העיר, פנו להרב יוסף אברהם וולף זצ"ל מנהל סמינר וולף שישלח את התלמידות מהסמינר שיבואו לעזור להצלחת המערכה, והרב וולף התלבט אם אפשר לעשות כך, ופנה אז אל הגאון הסטייפלער זצ"ל לשאול האם אפשר לשולחם, וענה לו הסטייפלער שכיון שהוא אינו רב הוא אינו יכול לענות על כך ושיפנה לרב לשאול, שאלו, את מי לשאול, וענה לו שיפנה להרב גשטטנר הגר כאן בסמיכות, וכשבא לרבינו זי"ע עם עוד שני ת"ח, אמר לו רבינו שזה שאלה שצריך לשאול את גדולי הדור ולא לרב, וענו לרבינו שהסטייפלער שלח אותם, מיד התיישב רבינו ללבן את הענין וישב על השאלה במשך כיומיים וליבן את כל הצדדים ואחר כך העלה אותם על הכתב וביקש שימסרו זאת להסטייפלער זי"ע.

*

בשו"ת להורות נתן חלק ז' סימן ע"ו הדפיס רבינו זי"ע תשובה שכתב על שאלה ששלח לרבינו הגאון בעל קהלות יעקב" זצ"ל מחודש אייר שנת תשכ"ח, ע"ד אשה שהוזמנה לברית מילה אצל קרוביה מחללי שבת ר"ל, ובעלה אינו רוצה שתלך, והיא חוששת למאי שהזהירו חז"ל שלא לסרב ללכת לסעודת מצוה. ורבינו מסיק שם מכמה טעמים שאין עליה חיוב ללכת.

*

כותב השורות שמע מרבינו זי"ע, שפעם הביא רבינו זי"ע להסטייפלער זי"ע את ספריו, ורצה הסטייפלער לשלם ע"כ, אמר לו רבינו שזה במתנה, אמר הסטייפלער לרבינו: גם אני איני נותן את ספריי בחינם, ושילם על כל הספרים. אח"כ ביקש הסטייפלער ברכה מרבינו, ורבינו בירכו בברכת עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו. אמר לו הסטייפלער: זה הרי מוסב על צדיקים. ענה רבינו: נו, הרי בזה עסקינן...

*

בחודש סיון תשכ"ו כיבד רבינו את הסטייפלער זי"ע בסנדקאות בברית לבנו רבי חיים שליט"א, והסטייפעלר אכן הגיע לשמחת הברית שהתקיימה בביהמ"ד דקרית אגו"י והתכבד בסנדקאות.

*

אעתיק כאן קטעים מההספד של כ"ק רבינו זי"ע על הגאון בעל "קהלות יעקב" זצ"ל, ביום ט' אלול שנת תשמ"ה לפ"ק, בבית הכנסת של קרית אגו"י בני ברק.

"התאספנו להספיד ולקונן על סילוקו של צדיק, הגאון הגדול רבן ואבוהון של ישראל צדיק יסוד עולם בעל קהילות יעקב זצ"ל, שזכינו שהצדיק גר בסביבתנו הקרובה וממנה זרח אור תורתו וקדושתו לכל העולם. כשנכנסו לצדיק זה כל אחד עם היסורים שלו רח"ל, הוא ניחם אותו עם עצתו, ברכתו, ותפילתו, כאשר ישא האומן את היונק, והיה כאביו ואמו, גם רבו שלמדו תורה, שספריו נתפרסמו בכל תפוצות ישראל זה עשרות בשנים. ועל ספר תורה שנשרף, כי היה ספר תורה שלם, וכל ימיו לא פסיק פומיה מגירסא".

"והצדיק הזה שאנו עוסקים בהספדו, הרי יודעים שהוא דאג לכלל ישראל הן ביום והן בלילה. כל יום באו אליו יהודים עשרות אנשים, כל אחד עם היסורים שלו רח"ל, כל אחד שפך את לבו לפניו, והוא התפלל על כל אחד ובירך לכל אחד, וברכותיו היו עושין פירות כידוע ומפורסם. ואע"פ כן לא הסיח דעתו מהתורה ולא הרים את עיניו מהגמרא שלמד - ועליו נאמר (כש"ס מו"ק כ"ה:) נשים לילות כימים", שצריכין אנו להספידו בין ביום ובין בלילה, "על משים לילות כימים", כי הוא עמד כאיש חייל לפני הקב"ה ועסק בעבודתו יתברך בין ביום בין בלילה".

"וכך הדבר אצל צדיק זה שאנו מספידים, אשר מצעירותו הקדיש כל רגע לתורה ולעבודת השם, וכל יום שהזקין הוא נתעלה מדרגה אחר מדרגה בתורה וביראה ובקדושה, והוא היה בדורנו כעמוד האש ששמו הולך מסוף העולם ועד סופו, וכל יום ויום היה אור תורתו זורח יותר ויותר, וכל יום נהנו ממנו עצה ותושיה יותר ויותר יהודים, וכאשר בעוה"ר נסתלק הרי "קשה היום לישראל כיום בא השמש בצהרים", כי השמש הגדולה שקעה בשעה שהאירה בכל עוזו ועוצמתו את כלל ישראל".

"איתא במשנה (אבות פ"ו) ר' מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו", וכתב הרב הקדוש ר' חיים ויטאל ז"ל בהקדמה לספר "עץ חיים", כי מי שחושב שהוא לומד תורה לשמה, יבדוק עצמו אם נתקיימו בו כל המעלות שמנה התנא ר' מאיר על מי שלומד תורה לשמה עכ"ד. אבל בצדיק זה ראינו מדרגות גדולות של לומד תורה לשמה. כי כן ראינו אצל צדיק זה, כי אף שכל שאיפתו היתה רק לעסוק בתורה, ומימיו לא עסק בדבר מלבד עבודת השם, מכל מקום הוא קבל כל יום עשרות אנשים שבאו לספר לו את יסוריהם ח"ו, וקבלם באהבה. וסיפר לי מישהו שלא מכבר בא לצדיק זה איש שביקש ממנו מכתב המלצה להכנסת כלה, ובגלל השעה המאוחרת לא הרשו לו ליכנס לחדרו, וכאשר נודע להצדיק, צוה שיחפשו אחריו ולהביאו אליו, ואמר, כי הוא חי רק כדי שיוכל לעשות טובה ליהודי ויוכל לתת לו מכתב המלצה. והוא לא ראה לעצמו תכלית בעולם, רק "שכל העולם כולו כדאי הוא לו" שחי רק בשביל העולם. זהו סימן של יהודי שלומד תורה לשמה".

"איתא במשנה על הלומד תורה לשמה "ומלבשתו ענוה ויראה", ומי זכה למידת הענוה כצדיק זה שהתנהג בענוה ובפשטות עד אין לשער, ומשום כך זכה שהספרים שחיבר על כל הש"ס נתפשטו בכל העולם ותורתו נלמדת בכל בית מדרש. ואיך זוכים לכך. הנה כתב בספר "שם הגדולים" מהרב החיד"א ז"ל (מערכת ספרים ערך בית יוסף) שקיבל מאדם גדול שקיבל מזקנים שהיו בזמנם של האר"י הקדוש, והבית יוסף ז"ל, שבדורו של ה"בית יוסף" נגזרה בשמים שצריכים לחבר ספר כמו השלחן ערוך, בו יבוארו כל הדינים אליבא דהלכתא, והיו באותו דור שלשה גדולי ישראל שהיו ראוים שיחברו את השו"ע, והסכימו מן השמים על הבית יוסף מפני ענותנותו היתירה, מפני שאין

דרך הב"י לספר בגנות הפוסק דלא כוותיה. ומזה אנו רואים כי על ידי מדת ענוה זוכים שתורתו מתקבלת אצל כלל ישראל. וכזאת ראינו גם אצל צדיק הזה, שהיה מפורסם בענותנותו ובשפלות רוחו המופלגת, ובגלל זה זכה שתורתו נתקבלה אצל כלל ישראל. על מדרגת הענוה שלו שמעתי לפני כמה שנים מת"ח אחד, שפעם באו אליו עסקנים וביקשו ממנו שיצא בכרוז התעוררות שלא יקראו עיתונים של אפיקורסים, והצדיק ששמע מה שהעסקנים אומרים היה נדמה לו והבין כאלו העסקנים באים לומר לו מוסר שהוא לא יקרא בעיתונים, והתנצל בהתרגשות ואמר, אני לא קורא, אני לא קורא, והוסיף שלפני כמה שנים הכניס מישהו בביתי עיתון כזה ועד היום אני מרגיש את זה. הנה זה מעשה נורא, כי בשעה שביקשו ממנו שיעורר את כלל ישראל על פרצה, אז נדמה לו שלא מצאו בכל העולם למי לומר מוסר רק לצדיק גדול כמותו. והתנצל ואמר אני לא קורא".

"שמעתי כמדומני בשם הגאון מטשעבין זצוק"ל שסיפר, שכאשר הגאון רשכבה"ג רבינו עקיבא איגר זצ"ל ביקר בעיר וורשא לרגל נישואי אחד מבניו, יצאו לקבל פניו אלפים מיהודי העיר, אנשים נשים וטף, שנעמדו על הגגות ועל החלונות לראות את פני הגאון הקדוש. ורעק"א היה איש נמוך קומה והלך כפוף, וכאשר נשא עיניו למעלה וראה שאלפים יהודים מסתכלים עליו, אז הוא שאל את מלווהו בעגמת נפש, האם הגב שלי כבר כל כך כפוף עד שכולם באים לראות את מומי - כי הוא בגודל ענותנותו לא עלתה על דעתו שכולם באים לראות את צדקתו ואת קדושתו. והנה כעין מדרגה זו ראינו אצל צדיק זה, שכאשר שמע איזה דבר מום חשב בענותנותו כי הוא הוא הראשון שצריך להוכיח אותו".

"ועוד אמרו במשנה "ונהנין ממנו עצה ותושיה", מהו "תושיה". יש שבאים לשאול עצה לאדם חכם, והוא מייעץ מה לעשות והעצה טובה מאוד, אבל אין הכרח שאפשר לבצעה ולהתנהג על פיה, שלפעמים אין לו ממון או כח או אומץ לב לבצע את העצה, לא כן כשבאים עבור עצה אל צדיק הלומד תורה לשמה, הנה הוא נותן לא רק עצה כדת מה לעשות אלא גם "תושיה", אשר שורשה מלשון "יש" - וכפירש"י והרד"ק - כלומר מציאות, וכמש"כ הרמב"ם (סוף עוקצין)" להנחיל אוהבי יש", "יש" היינו מציאות. כי הלומד תורה לשמה נהנין ממנו לא רק עצה אלא גם תושיה שנותן כח לבצע את העצה, וכענין "ותגזור אומר ויקם לך" (איוב כ"ב כ"ח). וזהו מה שראינו בצדיק זה, שעל ידי ברכתו שנתן להבאים אליו קיבלו כח לבצע את עצתו. ועוד אמרו במשנה "ומגדלתו ומרוממתו על כל מעשים", והכונה, כי בדרך כלל אנשים משתדלים להשיג עניני עולם הזה, אבל מי שלומד תורה לשמה מתעלה על כל העולם הזה ונחשב אצלו להבל, והיינו ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים, שהוא גבוה מכל המעשים של עולם הזה

ואין להם אצלו כל חשיבות. וזהו מה שראינו אצל צדיק זה, הוא שישב לו בחדר של ד' על ד' ועסק בתורה, וכל העולם היה אצלו הבל וריק".

"הנה תכלית ההספד שנלמד מדרכיו של הצדיק. והנה אנו יודעים שכל המדרגות שהגאון הגדול הצדיק בעל "קהלות יעקב" זי"ע זכה בהן, הוא מחמת שקידתו בתורה וביראה, ואת זה אי אפשר לקנות ואף לא לירש. וכדי לזכות בכל המדרגות הוא שקד עליהן בעצמו בכוחותיו. כי הוא למד תורה עם יראת השם. ומשום כך צריכים דרכיו להיות לדוגמא בשביל כל אחד ואחד".

"וצדיק זה השאיר אחריו ספרים הרבה, קהלות יעקב, שיעורין של תורה, חיי עולם, ברכת פרץ, ספרים גדולים וחשובים, ואיפה לוקחים את המשל והדוגמא, שהרי כאשר הביטו על צדיק הזה יכולנו ללמוד ממנו יראת שמים, מידות טובות, קדושה וענוה, ועכשיו שנפטר מאיפה אנו לוקחים את המשל".

"ונאמר על צדיק זה, אמת שאנו לא רואים אותו יותר, אבל לא "נח נפשיה", אין לו מנוחה, וכל אלו שהולכים בדרכיו ולומדים את תורתו ומשתדלים לשקוד על דלתי תורה, וכמו שהוא היה משל בשבילנו בחייו, הנה בשבילם הוא חי הלאה, ולא נח נפשיה. ובמיוחד צריכים להזכיר מכיון שהצדיק זכה והשאיר בן שבאמת ממלא מקומו בתורה וביראה, זוהי זכיה מיוחדת שצדיק משאיר בן כזה, ועליו נאמר "יעקב אבינו לא מת", הצדיק הגדול רבי יעקב ישראל זי"ע לא מת, "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". זוהי נחמה גדולה, שכחו של הצדיק נמצא בעולם גם להבא, וכל אלו שהולכים בדרכיו כולם הם בבחינת זרעו, שתלמידים קרויים בנים".

הספד על מרן
בקרית אגו"י בב"ב

מחר בשעה 20:00 יתקיים הספד אל גאון ישראל – מרן זצוק"ל, בביהכ"נ בקרית אגו"י בב"ב. יספידו רבנים גאונים.

עיתון יתד נאמן, ח' אלול תשמ"ה

הספד על בעל
ה"קהילת יעקב"
בקרית אגו"י ב"ב

ביום שני ט' אלול בשעה 8 בערב יתקיים הספד על מרן בעל הקהילת יעקב זצ"ל על ידי רבנים וגדולי ישראל בבית הכנסת שבקרית אגודת ישראל בבני ברק.

עיתון המודיע, ו' אלול תשמ"ה

מעיתונות התקופה

מייל: 7683428@gmail.com - טלפון: 052-7683428